

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 8. Octavum præceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49274)

imperatur; quod autem ex potestate, cum furore & perturbatione, utpote quod à maligno est. Nimirum leniter castigatus exhibet reverentiam castiganti, asperitate autem nimia increpationis offensus, nec increpationem recipit, nec salutem, ut rectè S. Prosper l. 2. de inter. contempl. dixit. Hinc semper in pectore hæere, memoriæque obversari debet notatu dignissima S. Augustini tract. 7. in Epist. 1. Joan. c. 3. sententia: *Semel breve tibi præceptum præcipitur: Dilige, & fac, quod vis. Sive taceas, dilectione taceas; sive clames, dilectione clames: sive emendes, dilectione emendes: sive parcas, dilectione parcas. Radix sit intus dilectionis, non potest de ista radice non bonum procedere.*

§. VIII.

Octavum Præceptum.

Octavo sicut ignis non cessat agere, donec extingatur, uti Salomon Prov. 30. indicavit dicens: *Tria sunt insaturabilia, & quartum, quod nunquam dicit, sufficit.* scilicet ignis; ita & verus Operarius nunquam cessare debet ab operando, quamdiu vires habet, ut dicere possit cum Davide Ps. 68. *Zelus domus tua comedit me.* Et Ps. 118. *Tabescere me fecit Zelus meus.* Itaque dictum sibi reputet à DEO illud. Apoc. c. 2. *Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam Vitæ.* atque aded cum tanta constantia animabus sibi commissis invigilet, ut & ipse cum Christo olim moriturus dicere possit: *Consummatum est.* Et alij perinde de ipso ac de Christo dicere & scribere queant: *Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.* Joan. 13. Sic enim sperare tandem poterit, ut, quem admodum in hac vita Zelum Eliæ imitari studuit, ita cum eodem in curru igneo, charitatis scilicet in hac vita exercitæ, in cælum ad meritorum præmia capienda rapiatur. Talis videlicet Zeli exemplum illustre præbuerunt, in primis S. Basilii, qui, ut in speculo magno Exemplorum dist. 8. ex. 84. refertur, jam in agone constitutus petijt à DEO vitam sibi prorogari uno die, ut Judæum, qui promiserat, se filem Catholicam suscepturum, si Episcopus in sequentem diem superviveret, ovili Christi aggregaret, quem proin cum rota domo ipsemet in Ecclesiam descendens baptizavit, & paulò post

pòst rediens in lectum mortuus est. Deinde verò etiam S. Dunstanus, qui, ut ibidem V. Ascensio Christi legitur, in festo Ascensionis ad cœleste Regnum invitatus ab Angelis renuit venire, ut eo die Populum Verbo DEI pascere posset; unde sequente primùm Sabbatho mortuus est. Sed & S. Joannes de Nivella, ut ibid. V. Prædicare ex. 3. scribitur, tanti erat Zeli, ut, cum gravissimè podagrâ laboraret, & quidam Medicus trium hebdomadarum spatio eum curare promitteret, noluerit hanc curam suscipere, ne interim animæ per eum liberandæ perirent. Imò eo ipso vespere, in quo agonizabat, alicujus adhuc confessionem audire voluit dicens: Nollem pro mille marchis auri hominem non audivisse. Sed & simile quid nostra ætate P. Nunnius Riberius, ut Orlandinus in parte 1. Hist. Soc. n. 123. testatur, fecit, qui, cum per assumptas ob propinatum venenum vires ingredi non posset, gestari ab alijs per Christianorum loca voluit, & S. Joannem Apostolum imitatus, piorum inter manus convisebat Ecclesiam, & saluberrimis monitis, tum universos, tum singulos confirmabat. Uti & P. Nicolaus Bobadilla ex eadem nostra Societate in castris Cæsaris, etsi ipse laboraret peste, tamque debilis esset, ut vix vestigio hæreret, nihil tamen de labore remisit, sed ægris in Nosocomio diu, noctuque adstitit, uti ibid. l. 6. n. 56. refertur. P. Andreas Ortiz verò, uti ex literis Pervanis compertum est, tanto Zelo ardebat, ut, cum Ethnicis convertendis viam sibi occlusam cerneret, mox ægritudine occupatus præ Zeli & mæroris magnitudine animam exhalârit. Præ reliquis tamen memorabile jure merito censeri debet, quod Surius 23. Junij de S. Christina mirabili narrat, quòd scilicet tanto erga Peccatores Zelo & charitate flagrârit, ut pro illis acerbissimas pœnas, in quibus sine miraculo consistere non poterat, subierit; nam conjiciebat se in ardentes clibanos, volutabat se per spinas acutissimas; abdebat se in nivem & glaciem; in rotas, quæ aquis circumvolvebantur, se contorquendam dabat, neque tamen pars ulla corpori decedebat, sed majores semper in plagas refervabatur.

II. Porro ut hoc præceptum non modò clariùs intelligatur, sed etiam perfectiùs observetur, sequentia de Zelo ex diversis Authoribus notâsse proderit. Primò, Zelum juxta

D. Thomam l. 2. q. 28. a. 4. nihil aliud esse, quàm effectū amoris proveniente ex intentione amoris, quem, qui habet, omnia, quæ sunt contra bonum Amici, repellere conatur; hinc Glossa super illa verba Jo. 2. *zelus domus tue comedit me*: ait, quòd zelo domūs DEI comeditur, qui quælibet prava, quæ viderit, corrigere satagit: si nequit, tolerat, & gemit. Atq; idè etiam dura sicut infernus æmulatio seu zelus Cant. 8. dicitur, quia, sicut infernus cruciat animas, ita zelus cruciat corda Deum & Proximum amantium, quando vident aliquid, quod eorundem bono repugnat, committi. Secundò, zelum hunc summè Operario Apostolico necessarium esse, uti sat clarè S. Laurentius Justinianus l. de compunct. sequentibus verbis ostendit: *Absque igne quis ignem accendet? & sine charitate quis officia charitatis consummabit? ardeat dilectionis flamma semper in te, quatenus calore tuo Proximorum excutiat tepor, imò accrescat amoris incendium, quomodo præteritarum negligentiarum rubigo deleatur. Poteris sanè inflammare ceteros, si fueris tu charitate inflammatus.* Imò S. Ambrosius dicere ausus est in Pl. 118. *Angeli quoque sine zelo nihil sunt, & substantia sua amittunt prærogativam, nisi eam zeli ardore sustentent.* S. Chrylostomus verò l. 3. adversus vitup. vitæ Monast. etiam gravia damna ex eo neglecto ostendit sic enim loquitur: *Et si omnem vitam nostram diligentissimè compositam & instructam egerimus, hæc non evitata negligentia, nihil consequemur emolumenti, cum ea talis ac tanta sit, quæ sola in gehenna profunda possit immergere. Si enim is, qui Proximum in iis, quæ ad corpus pertinent, adjuvare noluerit, nulla ratione excusari poterit; verum, etsi Virginitatem ipse servaverit, extra Sponsi thalamum proicietur, is, qui, quod multò majus est, omiserit (quippe multò maximum est animarum gubernatio ac regimen) cur non mala omnia perpeti dignissimus existimetur?*

III. Quàm verò necessarius, tam etiam utilis est idem Zelus (id quod tertio loco notandum est) ad Animarum salutem, Deique gloriam procurandam, quia quinque effectus ad hunc finem consequendum perquam sanè efficaces producit, ut fufius P. Alphonfus Rodriquez p. 3. tr. 1. c. 11. ostendit; nam primò miros ad operandum stimulos addit, quia, ut rectè S. Gregorius dixit, *Charitas* (atque adèò & zelus, qui est

est primaria Soboles charitatis) magna operatur, si est; si autem operari renuit, charitas non est. Secundò. Etiam ad munia sua exactè obeunda impellit; nam dicere quodammodo cum Davide cupit posse illud 1. Paral. 29. *Ego autem totis viribus meis preparavi impensas domus Dei mei; opus namque grande est, neque enim homini preparatur habitatio, sed Deo.* Tertiò. Ad varias occasiones succurrendi Proximo ingeniosè & sagaciter indagandas incitat; ubi enim talis inest affectus, inquit D. Bonaventura process. 5. relig. c. 17. *illic necessario non deerit subventionis effectus, quantum patitur opportunitas.* Quarto omnem in operando difficultatem aufert, quia de zelo hoc perinde ac de amore dici potest illud lib. 3. de imit. c. 5. quòd onus non sentiat, labores non reputet, plus affectet, quàm valeat; de impossibilitate nõ causetur, quia cuncta sibi licere arbitratur. Valeat igitur ad omnia, & multa impleat, & effectui mancipet, ubi non amans deficit, & jacer. Quintò denique ad ferventem & accensam Orationem excitat, quæ, donec exaudiatur, nescit discedere, uti non paucos Sanctos fecisse legitur, præcipuè S. Ignatium, ut l. 5. vit. c. 2. videre est, qui, cum Luteriæ quendam vesano Pellicis amore implicitum nulla ratione è cœno extrahere posset, die quodam extra urbem in lacum frigidissimum, viæ, quæ Amasius ad turpes delicias transiturus erat, adjacentem, collo tenus se immerfit, & adventantem his verbis allotutus est: *Perge, miser, ad tuas fœtidissimas voluptates; impendentem capiti tuo ruinam non vides? instantem pestem non perhorrescis? hic ego pro te me tamdiu macerabo, Deumquæ orabo, donec iustissimam illius iram & vindictam tibi paratam avertam.*

IV. Ne verò quis solam utilitatem ac necessitatem, non autem perinde etiam dignitatem ac præstantiam quandam inesse zelo huic arbitretur, sequentes SS. Patrum sententiæ diligenter sunt notandæ. Richardus Victorinus apud Marchantium in Virga Aaron tr. 4. f. 1. ait: *Nescio an majus possit beneficium à Deo conferri, quàm ut per ejus obsequium alij consequantur salutem, si tamen homo Deo cooperatur ex charitate.* S. Gregorius verò super Ezech. ho. 12. absolutè dixit: *Nulum omnipotenti Deo tale est Sacrificium, quale est zelus animarum, & hoc propter imaginem impressum animabus.* Unde & l. 3. Dial. c. 17. ait: *Majus miraculum est prædicationis*

verbo, atq; orationis solatio peccatorem cōvertere, quā car-
 ne mortuum suscitare. Imò hom. 6. in Evang. Angelis æqui-
 parare zelos ejusmodi Operarios non dubitavit dicens: *V-*
nusquisq; vestrum, in quantum gratiam superna aspiratio-
nis accepit, si à pravitate Proximum revocat, si exhortari ad
bene operandum curat, si æternum regnum & supplicium
erranti denunciat, cum sanctæ denunciationis verba impen-
dit, profectò Angelus existit. Adhuc verò ampliùs extollens
 hunc Zelum S. Chrysostomus hom. 3. in 1. Corinth. *Hæc, ait,*
perfectæ charitatis regula, hic certissimus terminus, hoc su-
preum omnium cacumen quarere, quæ communem omnium
comprehendant utilitatem, quod ipse Paulus significans ad-
didit, sicut & ego Christi. Nihil enim nos potest ad eò Christi
imitatores facere, ut Proximorū cura. Unde meritò ho. 3. su-
 per Gen. dixerat: *etsi ingentes erogaveris pecunias pauperi-*
bus, plus tamen effeceris, si converteris animā: quia ut S. Dio-
nysius c. 3. de cœl. de Hierach. rectè pronuciavit, omnium di-
vinorum divinisimū est cooperari Deo in salute animarum.

CAPUT IV.

QUIBVS INSTRUMENTIS PRÆCIPVE PER-
 AGENDA SIT CONVERSATIO
 APOSTOLICA.

Equidem & hîc fortè multi multa assignabunt; ast ego
 quatuor potissimū adhibenda cenfeo, nempe *Familiari-*
ritatem & conjunctionem cum Deo per crebræ & ferventis o-
 rationis Studiū, *Prudentiam & Auctoritatem*, seu ut clariùs
 alij exprimunt, *vita Sanctitatem & Benevolentiam*, seu amo-
 rem; nam per *familiaritatem & conjunctionem cum Deo* ob-
 tinetur, ut fructuosa fiat Conversatio juxta promissionem
 Christi Jo. 15. *Qui manet in me & ego in eo, hic fert fructum*
multum. Per *Prudentiam* efficitur, ut omnia, quæ fructum
 per conversationem quæri solitum impedire possent, effica-
 citer removeantur; econtrario verò media, quæ eum promo-
 vere possunt, sollicitè excogitentur, hinc Christus ante omnia
 Apostolis suasit Matth. 10. *Estote ergo prudentes sicut serpentes.*
 Et S. Paulus etiam hoc instrumento præ cæteris usus est,
 uti